

Ιστορία, θεωρίες και θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Μάθημα 4^ο: Η δεκαετία του 1970
Η επανεκκίνηση της ενοποίησης

Ιωάννης Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μάθημα 5^ο

Η δεκαετία του 1970

Η επανεκκίνηση της ενοποίησης

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Η Σύνοδος της Χάγης (1969).
2. Η διεύρυνση της ΕΟΚ.
3. Η απόπειρα για οικονομική και νομισματική ένωση.
4. 1974 αναπτυξιακή ώθηση στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.
5. Απολογισμός της δεκαετίας του 1970.

Σκοποί μαθήματος

- Μελέτη των στόχων της Συνόδου της Χάγης.
- Ανάπτυξη των συνεπειών της πρώτης διεύρυνσης της ΕΟΚ.
- Προσέγγιση των πτυχών του σχεδίου Βέρνερ.
- Ανάδειξη των βημάτων ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μετά το 1974.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1^η ενότητα

Η Σύνοδος της Χάγης (1969)

Η σύνοδος της Χάγης

- 1 – 2.12.1969. Παρουσία και του προέδρου της Επιτροπής, Jean Rey.
- Στόχοι «ολοκλήρωση, εμβάθυνση, διεύρυνση».
 - Ολοκλήρωση της κοινής αγοράς
 - Αντικατάσταση των εθνικών συνεισφορών με ίδιους πόρους
 - Εμβάθυνση προς μια οικονομική ένωση
 - Διεύρυνση προς Η. Βασίλειο, Δανία, Νορβηγία και Ιρλανδία «εφόσον τα υποψήφια κράτη αποδέχονται τις συνθήκες και τον πολιτικό τους στόχο».

Σύνοδος της Χάγης (1969)

On 1 December 1969, on the occasion of the Hague Summit, the Heads of State or Government of the Six pose for the traditional group photo. In the first row (from left to right): Mariano Rumor, Willy Brandt, Georges Pompidou, Piet de Jonck, Gaston Eyskens, Jacques Chaban-Delmas and Pierre Werner. In the second row (from left to right): Aldo Moro, Gaston Thorn, Maurice Schumann, Pierre Harmel, Joseph Luns and Walter Scheel.

Πηγή: Sommet de la Haye. La Haye: Keystone, 2/12/1969. Noir et blanc. © Keystone. Η φωτογραφία είναι διαθέσιμη στη ιστοσελίδα www.cvce.eu.

Τα μεγάλα ζητήματα της περιόδου

- Η διεύρυνση
- Η νομισματική ενοποίηση
- Η πολιτική συνεργασία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

2^η ενότητα

Η διεύρυνση της ΕΟΚ

Η πρώτη διεύρυνση – 1973 1/3

- ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
 - Για την ΕΟΚ
 - Μείωση της πολιτικής σημασίας της γεωργίας
 - Νέες πολιτικές ισορροπίες
 - Αύξηση περιφερειακών ανισοτήτων (Ιρλανδία – Midlands) → πιο αναγκαία η περιφερειακή και κοινωνική πολιτική.

Η πρώτη διεύρυνση – 1973 2/3

- ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
 - Για τη Βρετανία.
 - Διαίρεση των πολιτικών κομμάτων
 - Ο ρόλος του πρωθυπουργού, Edward Heath
 - Edward Heath, πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου υπογράφει 20 Ιανουαρίου 1972, στις Βρυξέλλες, τη συνθήκη προσχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες
 - Η αρνητική στάση του πληθυσμού της Βρετανίας
 - Το δημοψήφισμα της 6ης Ιουνίου 1975 (67% ναι)
 - η αργή διάσπαση του Εργατικού κόμματος.

Η πρώτη διεύρυνση – 1973 3/3

- ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
 - Η πρώτη απόρριψη της Νορβηγίας
 - 6 Σεπτεμβρίου 1972: όχι 53.5 %
 - Η διάσταση ανάμεσα
 - στις πόλεις (56% ναι) και
 - την ύπαιθρο (63% όχι).

Edward Heath

Ο πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου που υπέγραψε το 1972 τη συνθήκη προσχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Πηγή: *Edward Heath*. Conférence du Parti conservateur à Blackpool : Keystone, 1975. Noir et blanc. © Keystone. Η φωτογραφία είναι διαθέσιμη στη ιστοσελίδα www.cvce.eu.

Margaret Thatcher

Πηγή: Η αρχηγός του Συντηρητικών, Margaret Thatcher στην εκστρατεία υπέρ της ένταξης του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΟΚ.

http://wikipedia.qwika.com/en2fr/United_Kingdom_referendum, 1975.

Harold Wilson

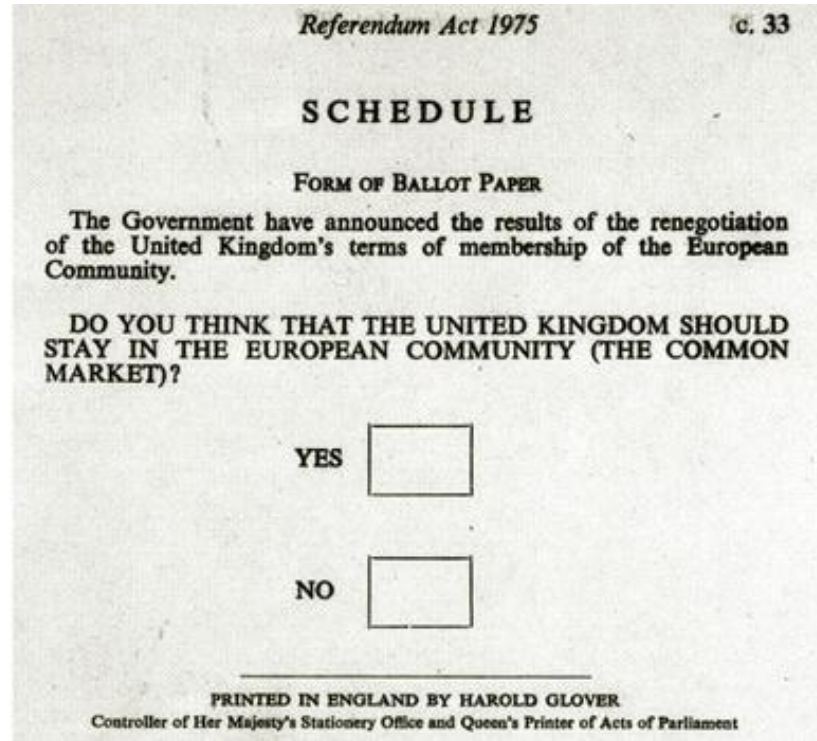
Πηγή:

<http://www.bbc.co.uk/programmes/galleries/p0152y3k>

Ο Harold Wilson στο Συνέδριο των Εργατικών των Νοέμβριο
του 1974.

Ψηφοδέλτιο του δημοψηφίσματος του 1975 στην Μ. Βρετανία

The ballot paper for the 1975 European Referendum *Credit: PA/PA Wire*

Πηγή: www.itv.com.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3^η ενότητα

Η οικονομική και νομισματική ένωση

Το σχέδιο Βέρνερ 8.10.1970 1/2

- Η Σύνοδος της Χάγης → οικονομική και νομισματική ένωση
- Επιτροπή Pierre Werner
- Χαρακτηριστικά
 - Ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων
 - Έλεγχος νομισματικών διακυμάνσεων
 - Νομισματικό αποθεματικό
 - Πάγωμα ισοτιμιών – ενιαίο νόμισμα.

Το σχέδιο Βέρνερ 8.10.1970 2/2

- Διαδικασία
 - Διαφωνίες Γαλλίας – Γερμανίας (η πρώτη υπέρ της νομισματικής συνεργασίας, η δεύτερη υπέρ της νομισματικής ενοποίησης ως κορωνίδα της οικονομικής)
 - Δεκαετής προπαρασκευαστική φάση
 - Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Σταθερότητας (αποθεματικό).

Η αποτυχία της νομισματικής ενοποίησης

- Η κατάρρευση του συστήματος του Μπρέτον Γουντς 15/8/1971.
- Η ελεύθερη διακύμανση των ευρωπαϊκών νομισμάτων.
- Η δημιουργία του νομισματικού μηχανισμού.
 - Το τούνελ (15.12.1971)
 - Το φίδι (μέσα στο τούνελ). 10.4.1972
 - Το φίδι (έξω από το τούνελ) 1974.

Pierre Werner (1913 – 2002)

Πηγή: Pierre Werner, Luxembourg Prime Minister
from 1959 to 1974 and from 1979 to 1984.

<http://el.wikipedia.org>. Άδεια: CC – BY – SA 3.0 Iu.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4^η ενότητα

1974 αναπτυξιακή ώθηση στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση

Η νέα ανάπτυξη της ΕΟΚ

- Μάιος 1974: Ζισκάρ Ντ' Εσταίν πρόεδρος της Γαλλίας και Χέλμουτ Σμιτ Καγκελάριος Γερμανίας
- Η σύνοδος του Παρισιού Δεκέμβριος 1974
 - Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα
 - Απευθείας εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
 - Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία
 - Τακτικές σύνοδοι κορυφής.

Valéry Giscard d'Estaing

Πηγή: **Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εσταίν** 1974 – 1981: Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας. Προώθησε την σύσφιξη των σχέσεων Γαλλίας – Γερμανίας. Υποστήριζε την ένταξη της Μ. Βρετανίας στην ΕΟΚ. <http://el.wikipedia.org>. Άδεια: Public Domain.

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα

- Οκτώβριος 1978 απόφαση
- 13 Μαρτίου 1979 έναρξη λειτουργίας
- Χωρίς την λίρα
- Το ECU European Currency Unit – ένα καλάθι νομισμάτων
- Κάθε νόμισμα είχε διμερή ισοτιμία με το ECU (+- 2,25% λιρέτα 6%)
- Ο μηχανισμός βραχυπρόθεσμης συναλλαγματικής στήριξης (Ευρωπαϊκό ταμείο νομισματικής συνεργασίας). Οι κεντρικές τράπεζες δίνουν το 20% αποθεμάτων χρυσού και δολαρίων → ECU
- Σε περίπτωση συναλλαγματικών πιέσεων → παρέμβαση ΕΤΝΣ.

Valéry Giscard d'Estaing *Helmut & Helmut Heinrich Waldemar Schmidt*

Πηγή: <http://www.news.gr/oikonomia/oikonomika-nea/article/112049/prohn-kagkelarios-den-hthela-thn-ellada-sthn-ee-o.html>

**Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εσταίν και Χέλμουτ Χάινριχ Βάλντεμαρ Σμιτ
(Καγκελάριος της Δυτικής Γερμανίας από το 1974 – 1982).**

Η έκθεση Τίντεμανς

- Πώς μπορεί να ερμηνευθεί ο όρος «Ευρωπαϊκή Ένωση»;
- 2 Απριλίου 1976 – Σύνοδος κορυφής Λουξεμβούργου.
 - Αύξηση εξουσιών Επιτροπής.
 - Εκλογή προέδρου επιτροπής από Συμβούλιο και έγκριση από το Κοινοβούλιο.
 - Νομοθετική πρωτοβουλία και αρμοδιότητα για Κοινοβούλιο.
 - Νέες πολιτικές.

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία

1/2

- «...With a view to progress towards European unity, the Heads of Government reaffirm their determination gradually to adopt common positions and co-ordinate their diplomatic action in all areas of international affairs which affect the interests of the European Community. The President-in-Office will be the spokesman for the Nine and will set out their views in international diplomacy. He will ensure that the necessary concertation always takes place in good time...».

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία

2/2

- Η έκθεση Davignon 27.10.1970
 - Συντονισμός εξωτερικής πολιτικής «για να δείξουμε στον κόσμο ότι η Ευρώπη έχει πολιτική αποστολή»
 - Συντονισμός από τους Υπουργούς Εξωτερικών και την Πολιτική Επιτροπή (διευθυντές ΥΠΕΞ)
 - Μικρός ρόλος για Επιτροπή (δίνει τη γνώμη της) κανένας για Κοινοβούλιο και Δικαστήριο
 - Μετά το 1974, σημαντικός ρόλος για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (η φωνή της Ευρώπης) που «δίνει στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση την αναγκαία πολιτική ώθηση».

Η άμεση εκλογή του Κοινοβουλίου

- «The Heads of Government note that the election of the European Assembly by universal suffrage, one of the objectives laid down in the Treaty, should be achieved as soon as possible.».
- Ιούνιος 1979
 - Χωρίς ενιαίο εκλογικό σύστημα
 - Χωρίς αρμοδιότητες.

Ευρωεκλογές 10 Ιουνίου 1979 1/2

- Πηγή:
<http://blogs.eui.eu/library/tag/cvce>
- Προεκλογική αφίσα στη Γαλλία.

Ευρωεκλογές 10 Ιουνίου 1979 2/2

- Πηγή:
<http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63978495>
- Χαρακτηριστικό γερμανικό σκίτσο για τις πρώτες ευρωεκλογές. Ζευγάρι Ευρωπαίων προσέρχεται στην κάλπη υπό τις επευφημίες των παλαιότερων Ευρωπαίων, που είχαν αλληλοσκοτωθεί στα πεδία των μαχών του παρελθόντος (Αουστερλιτς, Βερντέν, Τραφάλγκαρ, Βατερλό κ.λπ.).

Η διεύρυνση του προϋπολογισμού της Κοινότητας

- Η έννοια των ιδίων πόρων
- Η θέσπιση των ιδίων πόρων
 - εισαγωγικοί δασμοί
 - Γεωργικές εισφορές
 - Ποσοστό επί του ΦΠΑ
 - (αργότερα) ποσοστό επί του ΑΕΠ.
- Ο ρόλος του Κοινοβουλίου στην έγκριση των ιδίων πόρων
 - Η διαφορά ανάμεσα σε υποχρεωτικές και μη υποχρεωτικές δαπάνες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

5^η ενότητα

Απολογισμός της δεκαετίας του 1970

Οι εκκρεμότητες της δεκαετίας του 1970

- Η βρετανική συμμετοχή και ο ρόλος της Βρετανίας στην Κοινότητα.
- Η διεύρυνση προς τον Νότο
 - Ελλάδα 1981
 - Ιβηρική 1986.
- Το ζήτημα των αρμοδιοτήτων του Κοινοβουλίου.
- Ο μελλοντικός ρόλος της Κοινότητας.

Τα μεγάλα ζητήματα εν όψει της δεκαετίας του 1980

- Η βρετανική αμφισβήτηση.
- Η διεύρυνση προς το Νότο – η αλλαγή των ισορροπιών στην ΕΟΚ.
- Η πολιτική διάσταση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος
 - Η διακυβερνητική συνεργασία έξω από τη Συνθήκη
 - Πολιτική συνεργασία
 - Ο (μελλοντικός) τρίτος πυλώνας.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Παπαγεωργίου. «Ιστορία, Θεσμοί και Θεωρίες της ΕΕ . Η δεκαετία του 1970. Η επανεκκίνηση της ενοποίησης». Έκδοση: 2.0. Θεσσαλονίκη 2014.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS230/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος 4^{ου} Μαθήματος

Επεξεργασία: Γαβριέλα Λ. Μαζαράκη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την 2^η έκδοση.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση 1^η διαθέσιμη εδώ.

<http://www.polsci.auth.gr/index.php?lang=el&rm=2&mn=15&csid=%CE%9A%CE%A50403>.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

